

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polej
-100 Toruń, ul. Podmurna 53, tel. 00-46 52 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacki.kat.
NIP 956 17 25 127; REGON 140502730
KRS 00000 41032
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 3002 0244

Zmiana Teski
24.01.2005
h.c.

85-309 Bydgoszcz

Szar. Szew.

Bydgoszcz
AK

Borgula Elżbieta
ps. „Ewa”, „Aniela”

K: 731 / 1712 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

Borgula Elżbieta
K: 431/1412 Pom
Bydgoszcz taj. m. a. w. s.
Sz. Sz. - Rk

I/1. Relacja

k. 3 s. 1-6

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora

k. 2 s. 2

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja

Przebieg: 2 listy Fundacji do E. Borguli z prośbą o uzupełn. danych
k. 2 s. 1-2

V. Nazwiskowe karty informacyjne

k. 1

VI. Fotografie

zob. w. 1/2 s. 1

7/1.

- Relacja własna spisana przez Borgulę Elżbietę,
Bydgoszcz, 19.05.1998r. rękop. oryg.

- Relacja WSK sporządzona przez Borgulę Elżbietę,
Bydgoszcz, 30.09.1998r. rękop. oryg.

k. 1 s. 1-2

k. 2 s. 3-6

Elżbieta Fongula

1

Wpłynęło dnia 2.06.98
Ldz. 1242 / MSU / 98

1

85-309 Bydgoszcz

Fongula Elżbieta córka Jęsa i Zofii Ligba
ur. 29. lutego 1920 r. w Krośnie.

Pseudonim - Gwa - Anela.

Wychowanie średnie w gimnazjum ukraińskim
do PPK, byłam na obozach w Piawoszyńcu
i podinstruktorkim w Istebnej w 1939 r.

Pracę zawodową w czasie okupacji jako pomoc
domowa u Niemca H. Gohla w Bydgoszczy.

Do wyzwolenia od 14.3.45 do 25.6.46 Praca główna
następnie Praca Tworcząca 24.6.46 do 30.6.75
a od 1.7.75 do 31.5.80 jako st. inspektor ekonomiczny.

Posiadam nast. oświadczenia: z Urzędu Wojewódzkiego
Hydz. Inspektorat i Powiaty stwierdzające że w czasie
okupacji jako celownik Szerych Szeregów otrzymana
wskaz organizowania tajnego nieuczelnia grup
dzieci polskich w zakresie szkoły podstawowej
w mieszkaniu przy ul. Gólskiej 71.

Podobne oświadczenie wystawił mi Delegat
P. K. P. przy Hydz. Opieki Społecznej w Bydgoszczy
Posiadam oświadczenia nast. świadków:

✓ Henryk Kula Kaczmarek pseudonim Reneta
która była z-cą dowódcy Oddz. Szerych Szeregów
na Okręg Bydgoski.

✓ Braż myr Kozamiery Lujewskiej opiekunki
wykładowczyń, które się doświadczyły

Opracowywalam podręczniki do nauki języka
czerzytego, kolportowalam proszę i podręczniki
w zebrenie szkoły podtawowej.

Mam zaświadczenie Kombatantkie nr

374089 z dnia 15.09.1993. wydane przez
Abzęd Kombatantów.

Do swojej proszę otrzywalam Tytuł Krzyż
Zasługi z 26.9.93 nr 113-93-4.

? W 1994 roku w miejscowej proszę publikowano
szereg artykułów na temat tegoż nau-
czenia w Bydgoszczy.

Elżbieta Bryła
19.05.1998r.

I. Dane osobowe

1. Dziewięta Borzuta (panna) pseudonim „Ewa - Aniela”
2. Urodzona 29.02.1920r w Krosnie woj. Krosno (nad Wisłokiem)
3. Ojciec Jan Borzuta, matka Zofia Borzuta z d. Kieba
Ojciec wielki społecznik - udzielający się w sądach koleżeńskich, był pomocą w pisaniu wniosków i pism, zaangażowany w wyborach do władz (lata do 1939r)
Matka - gospodyni domowa, wychowująca dzieci (5 pasierbów i 5 siostrzeńców).
4. Dziewięta Borzuta ul. Cypriana 71/85-309 Bydgoszcz, tel. 373-02-19.

II. Dane szkolnicze przedwojenne

1. Przejście do drugiej klasy Państwowego Chłopskiego Gimnazjum Kupieckiego - ul. Kierzyńska czwarta klasa, w r. 1939
Praca społeczna w Gimnazjum, prowadzenie sklepu szkolnego, udzielaniem korepetycji dla potrzebującego koleżeństwa.
Od 1936r. należałam do PWH - pełniłam funkcję szefa kufca.

III. udział w kampanii wrześniowej 1939r.

Z chwilą wybuchu wojny - zagrożeni przez Niemców. uciekaliśmy z Bydgoszczy, aż pod Łódź. Tuż przed końcem września przeszłam miesiąc - i powróciłam do Bydgoszczy.

IV. Zeproszenie cywilny - okres lat 1939 - 1947.

Należałam nadal ul. Cypriana 71/85 w Bydgoszczy. W 1941r. zmarł ojciec - w domu pozostała mama i dwoje młodszego rodzeństwa, jedna siostra Zofia wyjechała na pracę do Niemiec, brat Jan w 1939 r. wzięty jako żołnierz na front, dwoje rodzeństwa

Pracami i zarobkami ewakuowanymi w swoich zakłady w głąb kraju.
 W tej sytuacji - między 20 lat obywatelskiej pracy nad rodzyną.
 Pracując u niemieca jako pomoc domowa od 1939. VI. 1943r.

W III kw. 1943 wyprostąm pracę na lotnisku jako robotnica i
 częściowo do pomocy w biurze. W II majce jedyną w gr. przynależ.
 wobec de niemieca, jako polka wracam znow do pracy przyzwoitej
 W III kw. 1944 r. ulega wypadkowi (zwichnięcie nogi + kolanie)
 pozostaję na chorobowym do końca 1944r.

W tym okresie - już jako szwagier Szarych Szeregów - prowadzę
 prace naukowe dzieci polskich. Jedną grupę dzieci przysto-
 wyalam do E. Younga Sr., którą przyjęły w Koszule Sr. Tęcej w
 Bydgoszczy. Druga grupa - szkolona w zakresie szkół podstawowej
 (polski, matematyka).

Winnici pozostam leksty polskie do księzek wysłanych
 przez kol. Eugeniusz Błaszczak - Formu.

W grudniu 1943 r. wzięłam udział w pierwszej zbiórce kousp-
 racyjnej w miasteczku ul. Frony Kaczmarskiej - która przy
 ul. Gólskiej 59. Uczestniczyły w niej m. in. ul. ul. Kazimiera
 Bogusławowa - Łojewska i Zofia Morod. zorganizowałam instrukcję
 sanitarnej działalności kousp. racyjnej, wyznaczając każdej
 z nas zadania do tajnego namierzania oraz rodzimy wyma-
 gające naszej pomocy i opieki. W pomocy chorzy pomagali
 również ludzie z parafii p. w. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy
 na Szwederskiej w Bydgoszczy.

W 1945r. zaraz po oswobodzeniu Bydgoszczy - pracuję społecz-
 nie w Państwowej urzędności miasta Bydgoszczy w sekcji Opieki
 Społecznej. Rejestruję repatriantów i kierowanie ich do
 schroniska przy Bazylice Sw. Wawrzynego i Janko - prowa-
 dzając

przez kawcerki z Szarych Szeregów.

W lutym 1945r. rozpoczął pracę zawodową w Dyr. Poczt i Telegr. w Bydgoszczy jako maszynista. Jednocześnie przyjęta została przez dyr. J. Witka do liceum Adm.-Handl., które ukończył maturą w 1946r.

v. Zmieszanie konspiracyjnej służby żołnierskiej w latach 1939-1945

Nie występował ani jako żołnierz, lecz członek Szarych Szeregów.

vi. Zmieszanie służby w formacji partyzanckiej

Nie brał udziału w walce.

vii. Zmieszanie działalności w tajnych organizacjach lat 1945-1947.

Wykonując w organizacji Szarych Szeregów obowiązki nam powierzono udział w dr. J. Kozłowski - wiceprez. "Renata" w dniu 29. V. 1946r. Czynnikiem uczestniczącym była w organizacji kł. Eugeniusz Staszczak - forma zam. w Bydgoszczy ul. Cmentarna 3 z zawodu naukowca oraz sp. profesor Kazimierz Bogusławski - kuzynski kombatancki od 25. X. 34r.

viii. Zmieszanie służby w KWP

Nie podlegał.

ix. Zmieszanie powojennej

W 1946 roku zdał maturę. W 1946r. został przyjęty do pracy w Banku Gospodarstwa Krajowego - zmieszanie na stanowisku kasyera. Pracując jako kierownik w Sekcji Rachunków a następnie jako kierownik działu Admin.-Gospod. W r. 1970 Bank GSK został wcielony do NBP.

4 tu pracowałam do 1980r. - do emerytury.
(jako st. inspektor inwestycyjny)

Przez cały okres pracy w banku udzielałam się społecznie jako skarbnik DKZP oraz jako przedstawicielka banku w Komisji społecznej przy Zarządzie Banku w Warszawie - wiesz pracowałam par. i społ. jako sekretarz i iowodent. Do urzędu kombatanów przysła zostałam 27.04.1989r. obejmując jednocześnie funkcję skarbnika KOTA nr. 6.

Pracowałam tu przez 10 lat, w tym czasie otrzymałam stoły i krzesła zastawne - podpisany przez prezyd. Lecha Wałęsę, w r. 1980 przesłałam na emeryturę - mam 78 lat, ponieważ aktywność społeczna stała się moją drugą naturą, więc w wolnych chwilach uwielbiam się starczyć, i finansowo staram się utrzymać kontakt z rodziną, żalozam - 2 fotografie z 1944r. i 1960r. oraz 2 serie legitymacji kombatanckich z odbitą edycją z 1989r. - fotografie brak.

Wyteżosze, 30.09.1993r.

Z wyrazami szacunku
Elżbieta Borzuta

P. S. - przepraszam za tak krótką informację - ale spowodowaną nieprawidłowością prawej. i tki. - wobec czego przepraszam za brakie pismo.

Elżbieta Borzuta

1/2. Dokumenty Borguli Elżbiety:

1. Leg. nr 0815738 z BoWiD wydane przez Zarząd Województwa w Bydgoszczy, kserokop. oryg.

k. 2 o.

ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW
O WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ
ZARZĄD WOJEWÓDZKI

w Bydgoszczy

LEGITYMACJA NR
081573S

Borągula Elżbieta

(podpis posiadacza legitymacji)

Borągula

Nazwisko

Elżbieta

Imiona

Jan Zofia

Imiona rodziców

29.02.1920r. Krosno

Data i miejsce urodzenia

jest

KOMBATANTEM

uprawnionym do świadczeń
określonych ustawą z 26 maja 1982 r.
o szczególnych uprawnieniach
kombatantów
(Dz. Ust. Nr 16, poz. 122)

1989.02.02

data wystawienia

podpis

Stwierdzam zgodność z oryginałem
Bydgoszcz 15.02.1990r. *Janusz*

Prezes Zarządu

RODZAJE I OKRESY
DZIAŁALNOŚCI KOMBATANCKIEJ

Okresy		wyszczególnienie
od	do	
-	- 01	<i>Tajne nauczanie</i>
1943	1945	

łącznie lat *2* miesięcy *1*

RODZAJE I OKRESY
DZIAŁALNOŚCI KOMBATANCKIEJ
(Uzupełnienia)

Okresy		wyszczególnienie
od	do	

łącznie lat _____ miesięcy _____

[Signature]
.....
podpis

m. p.

1945

.....
podpis

*Skierobranie zgodnicie z oryginałem
Bydgoszcz 15.02.1990r.*

[Signature]

IV
1. Korespondencja pisząca:
Borguła Elżbieta:

- list. K. Mimerzyńskiej dop. E. Borguli, s. 1 k. 1
- list T. Chincimskiego do p. E. Borguli, s. 2 k. 1

1

29.07.98

Toruń 16.VI.1998r.

„Memoriał Gen. Marii Wittek”

lok 15PH/MSK/98

kopia

Pani Elżbieta Borgula
85-309 Bydgoszcz,

Szanowna Pani !

2 czerwca br. p. Lucja Mrozińska przysłała do naszego Archiwum relację dotyczącą Pani przynależności do PWK. Bardzo za te materiały dziękujemy.

Pisze Pani, że była Pani członkiem Szarych Szeregów i, że organizowała Pani tajne nauczanie. Czy może mogłaby Pani napisać o tym coś więcej ? Może relację według załączonego schematu ? Prosimy też, o ile to jest możliwe, o przysłanie do naszego Archiwum Pani zdjęcia, najlepiej z lat 40-tych, ale może być też fotografia współczesna.

Przesyłamy Pani także informację o „Złocie Pewiaczek” w Garczynie, który odbędzie się w dniach 4-6 lipca br.

Jeszcze raz dziękujemy za przysłana relację i prosimy o kontakt.

Z wyrazami szacunku

27
Katarzyna Minczykowska
Dokumentalistka Archiwum WSK
przy Fundacji „Archiwum Pomorskie AK”

FUNDACJA
 Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
 ul. W. Garbary 2, tel. 65-22-186
 87-100 TORUŃ

1.V 1998

L. d. 1858/A/Pelu

Szan. Pani

Elżbieta Borgula

85-309 Bydgoszcz

Szanowna Pani!

Dziękujemy za przesłanie do naszego Archiwum relacji z Pani służby konspiracyjnej w Szarych Szeregach w Bydgoszczy. Jest ona ciekawa ale niewystarczająca na nasze potrzeby. Prosimy o napisanie uzupełnień o interesujące nas kwestie: - do jakiego gimnazjum i w jakich latach Pani uczęszczała? - kiedy Pani wstąpiła do Szarych Szeregów? - kto, kiedy i w jakich okolicznościach odbierał przysięgę? - ile grup tajnego nauczania Pani zorganizowała? - z kim utrzymywała Pani kontakty podczas działalności konspiracyjnej? Jeśli posiada Pani fotografie z okresu okupacji to prosimy o przesłanie ich do Fundacji, gdyż przygotowujemy album fotografii poświęcony konspiracji na Pomorzu w latach 1939-1945.

Z góry dziękujemy za wszelkie informacje i liczymy na Pani współpracę.

Z wyrazami szacunku

Dokumentalista
Tomasz Chinciński
 mgr Tomasz Chinciński

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 65-22-186
87-100 TORUŃ

12 X 1938

S. di. 1913/A/Pom/38

Szan. Pani
Elżbieta Borgula

85-309 Bydgoszcz

Szanowna Pani!

Bardzo dziękujemy za przesłanie do naszego Archiwum relacji spisanej według schematu WSK z Pani działalności w Szarych Szeregach na terenie Bydgoszczy oraz fotografii. Materiały włączyliśmy do Pani teczki osobowej. W relacji wspomina Pani nazwiska trzech koleżanek z Szarych Szeregów: Irenie Kaczmarek-Wicie, Kazimierze Bogusławskiej-Bujewskiej i Zoffi Moroz. Czy mogłaby Pani napisać o nich coś więcej, krótka notatka biograficzna? Prosimy o bliższe przedstawienie prowadzonego przez Panią tajnego nauczania.

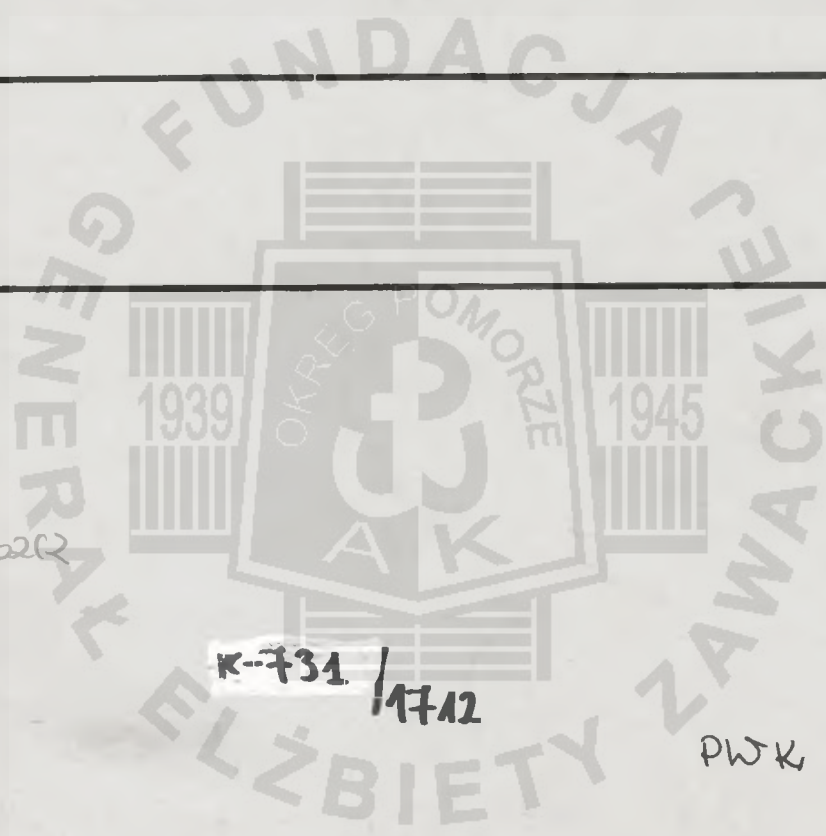
Z góry dziękujemy za pomoc i liczymy na dalszą współpracę.

Z wyrazami szacunku

Dokumentalista
Tomasz Chinciński
Mgr Tomasz Chinciński

Opracowanie T. Chimiński 1998

adres:
85-309 Bydgoszcz

K-731 / 1712

PWK

Szer. Szer.
Bydgoszcz

BORGULA Elżbieta

ps. „Ewa - Aniela”

264/1712

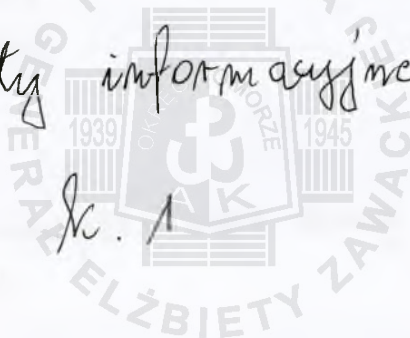
T:K: 731/1712 Pom.

Bydgoszcz

Borguta Elżbieta

1. Karty informacyjne

h. 1

di

PLWK

Sz. Szer.

BORGULA Elżbieta

Bydgoszcz

1

- współpracowała z Bernardem
Mrozinińskim

zob.

Witek Ł., uzupełnienie relacji (21.XI.97), s.2,
T. 797 / WSK,

uzupełnienie
z dn.

X. Min'97

Borgula Elżbieta p. „Ewa”, Aniela”

ZESTAWIENIA

